

Փ Ո Ւ Ն Ձ

Օ Ր Ա Գ Ի Ր

ԹԻՒ 490

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

1870

ՅՈՒՆԻԱՐ 8

Ամեն օր կհրատարակուի : — Հատը 40 փարայ է : — Պօլիս բաժանորդ ըլլալ ուղղովը մէկ արծաթ Մէճիա պիտի վճարէ 400 թուոց համար իսկ գաւառաց մէջ 25 դրչ, դարձեալ 400 թուոց համար , թղթատարութեան ծախքէ տոշատ ըլլալով : — Ծանուցման տույր 40 փարայ է մէկ անգամի համար : — Լրացրիս վերադարձող նամակ եւ ուրիշ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել առ Տնօրէնն ի Ղազարիա Ս. Առաւորիչ եկեղեցւոյ վարի դրանը կից նոր Գրատունը :

Ա. Ձ Գ Ա Յ Ի Ն

Իզմիրէն նոր եկող բարեկամի մը տեղեկութեանց նայելով տեղւոյն վարժարանը ապարդիւն վիճակի մէջ կգտնուի , եւ ժողովուրդը սաստիկ նեղը ձգուած է արքունի արոց պատճառաւ որ մէկ քանի տարիանվճար մնացած ըլլալով , կառավարութեան կողմանէ այս օրերս ամենայն խրատութեամբ կպահանջուի եղեր :

— Հանգուցեալ Շահնազարեան կարապետ վարդապետի երկրագունտ անուն օրագիրն այս շաբթու հրատարակել սկսաւ , խաղիւղի Շահնազար — Շուպար գիշերօթիկ վարժարանին մամլէն :

— Իւսկիւտարի Սէրմիլէ թաղին թաղական խորհրդոյն ընտրութեան խնդիրը բուական յուզման պատճառ եղած է թաղեցւոց : Լուսնուս նախելով կիւրակէ օրէն ի վեր մանաւանդ Շենդեան երկու օրերը ամեն տուն դինձաւուն ու սրճարան այս խնդրոյն վրայ խօսած ու վիճարանութիւն եղած է : Հանրադրի մը ըստորագրութիւն սկսուած է , որով կուզեն իբրեւ չեղած բան մը համա-

րիկ քուէարկութիւնը եւ նոր քուէարկութեան մը ձեռնարկել : Առջին քուէարկութիւնը խաղախեալ կհամարուի խիստ շատերէն , եւ արդէն բողոքներ եղեր են Ընտրողական ժողովին Նախագահ Սրբազանին ու ընտրական գործողութիւնները չշարունակուին մինչև որ նոր անօրինութիւն մ'ըլլայ : Ռմանք նոյն իսկ ընտրողական ժողովոյ կազմութիւնը Սահմանադրութեան հակառակ կը համարին , եւ կպահանջեն որ նոր ընտրողական ժողովոյ մը միջոցաւ ի գործ դրուի թաղեցին ընտրական գործողութիւնը : Եթեպէս նշանակել մէկ քանի անձանց վրայ եղած ամբաստանութիւններն , որոնք եթէ ստոյգ ելնեն՝ աղգային որ եւ է պաշտաման մէջ նոյն անձանց գտնուիլը անկարելի կցուցնեն :

Մնասարակոյս եւք որ Յ. Արիատակէս սրբազանը ուշադրութեան ու խորհրդածութեան առնելով թաղին մէջ առհասարակ տիրած այս յուզմանքն բողոքներն ու դիտողութիւնները , կարոշէ արդարութեան օրինաւորութեան եւ թաղին օգտին պա-

հանձմանց համեմատ վարուիլ : Եթէ չեմք սխալիր , մենք այնպէս կնկատեմք թէ յուզմունքը պիտի սաստկանայ և ձայներն աւելի պիտի բարձրանան եթէ արդէն եղած քուէարկութիւնը անվաւեր չհամարուի և նոր որոշում մը չըլլայ : Կլեմք թէ , նոյն իսկ ընտրողական ժողովոյ ատենապետն կհրաժարի եղեր իբրեւ ապօրինաւոր համարելով արդէն եղածը : Նաև՝ կլեմք թէ՝ նոյն իսկ մեծապետմար քուէ վաստկողներէն ոմանք՝ հանրագրոյն գլխաւոր ստորագրողներէն եղած են , փափաքելով որ օրինաւորութիւնը ոտնակոխ չըլլայ :

Դարձեալ կլեմք , այս ամենը ուշագրութեան արժանի են : Չըլլայ թէ ականջ կախուի « Ես եմ , ես միայն եմ բան գիտցող » ըսողներուն , որոնք եթէ արդարեւ բան գիտնային՝ « Մեր գիտցածը բան չգիտնալնիս է » պիտի ըսէին . . . :

— Մերաստիայէն եկած նամակի մը մէջ հետեւեալ գէպքն ալ նշանակուած է , զոր կարմրելով կհրատարակեմք :

« Ահարոնեան Յակոբ Էֆէնտիի կողակիցն բաղանիք կերթայ լուացուելու : Դիտոյն ու ճակտին ոսկիները լաթերուն ծրարին մէջ դնելով ներս կերթայ : Բժիշկ Պարսամի իսկուք անուն քրոջը Հնաղ ու Սրբուկ անուն աղջիկները կդիտեն եղեր . երբ միջոյ կդանեն՝ Հնաղն անմիջապէս Ահարոնեան տիկնոջ ծրարը կրանայ պտուղ առնելու պատրուակաւ , և օսկիները առնելով Սրբուկ քրոջը ուսայ և ան ալ աներեւոյթ կընէ բաղ :

Նիքին մէջէն : Այս եղելութեան ահանատես եղեր են շտտերը : Ահարոնեան տիկնոջ զուրս երնելով կսկսի հագուիլ , և անհնար է նկարագրել լայն ու ոլբերը երբ կանոնէ որ աներեւոյթ եղած են օսկիները : Շատ կրնաուեն բայց չգանա իր . ոմանք կըսեն թէ Պարսամի քրոջ աղջիկներն աւին . անոնց կհարցուի բայց կուրանան : Ահարոնեան Էֆէնտին Պարսամ աղային կերթայ և եղելութիւնը կպատմէ . նա ալ շտտ կցաւի , և կխոստանայ՝ ոսկիներն իրեն դարձունել եթէ իւր քրոջ աղջիկներն առած են : Միանգամայն կպատուիրէ չիմացունել կառավարութեան : Ասոր վրայ , Ահարոնեան Էֆէնտին բաւական կմխիթարուի : Պարսամ աղան քանի մ'օր վերջը կանչելով Ահարոնեան Էֆէնտին , կժանուցանէ թէ իւր քրոջ աղջիկներն անանկ բռն մը ըրած չեն և այդպիսի անպատուութիւն մը չեմ ընդունիր : Ահարոնեան յուսահատ ու խռովեալ կմեկնի , աղերսագիր տալով կառավարութեան կողոքէ , և հոն գողութեան գործը վեց կանանց վկայութեամբ կհաստատուի Պարսամ աղայի քրոջը աղջկանց վրայ , և կվճռուի որ նոյն երկու քոյրերը քահանայի մը տուն բանտարկուին , և կը որժադրուի այս վըճիռը : Պարսամ աղան տակնուվրայ ըլլալով Սրբուկ անուն եղբայրը ժողովին կղրկէ , և ան ալ կյաջօղի երկու օրէն ազատելու բանտարկեալ աղջիկները : Նոյն փոքն Սրբուկ աղան քանի մը պատուաւոր անձանց մէջ ըսած է քրոջը աղջիկներուն համար թէ անոնք մեզ պատիժ ու պատու :

հասնեն . այսուհետև անոնց դործին չեմ խառնուիր : — Չմոռնանք նշանակել թէ՛ Պարսամ աղան թէ՛ Էմիդի Հուգուդի ժողովին նախագահը իւր ատուր հրաւիրելով հարուստ ընթերիք մը կուտայ և կ'անդրէ որ արդարացունէ քրոջը աղջիկները . բոյց նախագահ էֆէնասին կ'առատախանէ ըսելով թէ — « մենք բնաւ չեմք կըրնար . կողմնակցութիւն ընել . եթէ ընենք՝ կ'մեղանչեմք Աստուծոյ և մեր արդարասէր կայսեր օրինաց դէմ . ուստի չեմ ուզեր որ անդամ մ'ալ այդ խնդրոյն վրայ խօսիք . դուք ալ արդարասէր և օրինաց հաւատարիմ ըլլալու էք , որովհետեւ ինծի պէս անդամ էք կառավարութեան ժողովին , և միանդամայն մենէ ալ բարձր դերք ունիք , ըստ որում խտրէի ժողովին մէջ կ'գնաուիք . մեր պարտաւորութիւնն է հասարակաց իրաւունք ու ճշմարտութիւն պաշտպանել . եթէ զոնց ընեմք՝ պատժոյ արժանի կըլլամք իբրեւ ոճրագործ » : — Նախագահն եթէ այսպէս խօսեր է , ինչպէս օրէնքն ու արդարութիւնը կ'պահանջեն , արդարեւ խորին շնորհակալեաց արժանի է : Երանի թէ բոլոր պաշտօնատարք այս գաղտնիարն ունենային :

« Կրտմը թէ , Հաքիմ էֆէնասին կ'ընայ եղեր աղջիկները աղատել , սակայն նախագահին արդարասիրութիւնը աներկմիտ կ'ընէ , զմեզ թէ գողունիները պիտի պատժուին և գողոնն իւր տիրոջը պիտի դառնայ » :

Մարտապան ճ

Ամերիկայի մէջ մահուան դատ

տապարտուեր է : Որովհետեւ այս երկրին մէջ մարդիկ կատարեալ ազատութիւն կ'ընեն , դատաւորին առջեւ վերջին անգամ հանուեր է դատապարտեալն , և երկուքին մէջ հետեւեալ զուարճալի խօսակցութիւնը տեղի ունեցեր է :

Դատաւորը . — Ձեր մարդասպանութեան ոճիրն հաստատուելով՝ վճռուեցաւ որ մահուամբ պատժուիք ըստ օրինաց : Պատրաստ էք վաղուեան հինգշաբթի օրն այս պատիժն ընդունելու :

Դատապարտեալն . — Ձեմ հաճիր այսպիսի պատիժ մ'ընդունիլ հինգշաբթի օր , որովհետեւ սեւ օր մ'է ինծի համար , և անցեալ հինգշաբթի օր էր որ այս դատապարտութիւնն ու վճիռը եղաւ :

Դատաւորն . — Թող հետեւեալ ուրբաթ օրն ըլլայ :

Դատապարտեալն . — Ա՛հ , այդ ամենեւին չըլլար . դիտէք թէ երկրին սովորութիւնն է՝ ուրբաթ օրերը ճամբայ չելնել ո՛չ ծովով և ո՛չ ցամաքով : Արդ՝ արժան է որ ես նոյն օրը ճամբայ ելնեմ , դէպ ի անդի աշխարհը :

Դատաւորն . — Ըսել է թէ շաբաթ սուր կ'ձգէք ձեր պատժոյն դորժագրութիւնը :

Դատապարտեալն . — Կներէք , Պարոն , շաբթուն ամենէն աւելի դորժ տեսնելու օրուան մէջ ես իմ անձիս վերաբերեալ դորժ չեմ ունենար : Պէտք չէ՞ որ հասկնամ թէ բանասերկութեան օրէն ի վեր առատութիւն ինչպէս գացած է , շահած եմք , թէ՛ վնաս եղած է . և թէ՛

